

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา และในโรงเรียนสังกัดกองการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร

การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ดังวิธีการต่อไปนี้

1. สุ่มเลือกห้องที่การศึกษาที่มีโรงเรียนรัฐบาล สังกัดกรมสามัญศึกษา และโรงเรียนราษฎร์ สังกัดกองการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ที่เปิดสอนทั้งในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
2. สุ่มเลือกห้องที่การศึกษาที่ได้จากการคัดเลือกใน ข้อ 1 มาจำนวน 5 ห้องที่การศึกษา โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย จากนั้นแบ่งรายชื่อโรงเรียนในแต่ละห้องที่การศึกษาดังกล่าวออกเป็น 2 ประเภท คือ โรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์
3. สุ่มกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนทั้ง 2 ประเภท จากทั้ง 5 ห้องที่การศึกษา ห้องที่ละ 2 โรงเรียนให้ได้ทั้งโรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนราษฎร์ ได้จำนวนรวม 10 โรงเรียน
4. สุ่มกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ชั้นละ 3 ห้องเรียนในแต่ละโรงเรียน ให้กระจายตามแผนการศึกษาของแต่ละโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างรวมจำนวน 2,158 คน ดังรายละเอียดที่นำเสนอในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามเพศ ระดับชั้นเรียน โรงเรียน และห้องที่การศึกษา

ห้องที่การศึกษา	ประเภทของ โรงเรียน	รายชื่อโรงเรียน	จำนวนนักเรียน			
			มัธยมศึกษาปีที่ 3		มัธยมศึกษาปีที่ 6	
			ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
ห้องที่การศึกษา 1	โรงเรียนรัฐบาล	โรงเรียนสารวิทยา	53	71	47	81
	โรงเรียนราษฎร์	โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย	67	-	24	-
ห้องที่การศึกษา 2	โรงเรียนรัฐบาล	โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย	81	53	58	76
	โรงเรียนราษฎร์	โรงเรียนจุฬาลงกรณ์วิทยาลัย	48	78	25	8
ห้องที่การศึกษา 3	โรงเรียนรัฐบาล	โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ	93	78	44	67
	โรงเรียนราษฎร์	โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย	-	73	-	50
ห้องที่การศึกษา 4	โรงเรียนรัฐบาล	โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย	125	-	42	-
	โรงเรียนราษฎร์	โรงเรียนช่างตากครูสคอนแวนต์	-	140	-	117
ห้องที่การศึกษา 5	โรงเรียนรัฐบาล	โรงเรียนชิโนรสวิทยาลัย	79	38	39	123
	โรงเรียนราษฎร์	โรงเรียนเซนต์คาทาลิน	-	147	-	133
รวม	5 ห้องที่การศึกษา	10 โรงเรียน	546	678	279	655
			1,224		934	
			2,158			

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามความสนใจในอาชีพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นร่วมกับคณะ คือ นางสาวนิภา วัฒนเวคิน นางสาวรัชชินี นารถ มณีพงษ์ นางสาวอนงค์ สกุลกุ และนางสาวจิตติมา รักษา ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน แบบสอบถามส่วนนี้จะมีข้อความให้นักเรียนเลือกตอบหรือเติมข้อความ โดยสอบถามเกี่ยวกับ

1.1 ข้อมูลส่วนตัวโดยทั่วไปของนักเรียน ได้แก่ เพศ ระดับชั้นเรียน อายุ สถานศึกษา สมรรถนะทางการเรียน และจำนวนพี่น้องของนักเรียน

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับบิดามารดาของนักเรียน ได้แก่ ระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา อาชีพบิดา อาชีพมารดา และรายได้ของครอบครัว

2. แบบสอบถามความสนใจในอาชีพ ซึ่งประกอบด้วยรายชื่ออาชีพต่าง ๆ จำนวน 97 อาชีพ แบ่งเป็น 7 ประเภทโดยใช้เกณฑ์จากการจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย ให้นักเรียนเลือกและจัดอันดับอาชีพตามความสนใจของนักเรียนจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ พร้อมทั้งให้นักเรียนบอกเหตุผลที่นักเรียนสนใจในอาชีพนั้น ๆ และลักษณะงานที่ต้องทำ ความรู้ความสามารถที่ต้องใช้ของอาชีพอันดับแรกที่นักเรียนสนใจ เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในอาชีพของนักเรียน

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความสนใจในอาชีพ

1. สร้างแบบสอบถามปลายเปิด ให้นักเรียนตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย โรงเรียนวัดนวลนรดิศ และโรงเรียนอุตรดิตถ์ครุฑ จำนวน 529 คน ตอบอาชีพที่นักเรียนสนใจโดยเรียงลำดับจากอาชีพที่สนใจมากที่สุด ไปหาสนใจน้อยที่สุดตามลำดับ จำนวน 5 อาชีพ พร้อมทั้งให้นักเรียนให้เหตุผลของความสนใจในอาชีพที่นักเรียนเลือกนั้นและให้ระบุลักษณะงานอาชีพและความรู้ความสามารถที่จำเป็นในอาชีพที่นักเรียนสนใจทั้ง 5 อาชีพ

2. นำแบบสอบถามที่ได้มาคัดเลือกรายชื่ออาชีพ โดยเลือกเอาเฉพาะรายชื่ออาชีพที่

นักเรียนตอบลักษณะของงานอาชีพได้ตรงกับอาชีพที่นักเรียนระบุว่าสนใจ

3. นำรายชื่ออาชีพที่ได้คัดเลือก แล้วมาแจกแจงความดีของอาชีพที่นักเรียนสนใจในแต่ละอาชีพ โดยเลือกเอาเฉพาะอาชีพที่มีความดีตั้งแต่ 10 คน ขึ้นไปนำมาสรุปรวบรวมเป็นรายชื่ออาชีพที่นักเรียนสนใจ และนำมาจัดประเภทของอาชีพเป็นหมวดหมู่โดยใช้หลักเกณฑ์การจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2512 และเพิ่มเติมรายชื่อบางอาชีพที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนในภาคอื่น ๆ ของประเทศไทยด้วย

4. รวบรวมเหตุผลของความสนใจในอาชีพแต่ละอาชีพที่นักเรียนเลือก แล้วนำมาพิจารณาวิเคราะห์กำหนดเป็นหัวข้อในเรื่องเหตุผลของความสนใจในอาชีพ โดยใช้ทฤษฎีการเลือกอาชีพ พัฒนาการด้านอาชีพ แนวคิดและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสนใจในอาชีพ เป็นหลักในการพิจารณาให้ได้ข้อความเหตุผลที่สมบูรณ์ชัดเจน

5. นำแบบสอบถามความสนใจในอาชีพที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ วชิร ทรัพย์มี รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร ยงกิตติกุล และรองศาสตราจารย์ สุภาพรพรณ โศตรจรัส แห่งภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตรวจสอบด้านเนื้อหา ถ้อยคำและภาษาที่ใช้ การเรียบเรียงข้อกระทง และการจัดประเภทของอาชีพที่นักเรียนสนใจ เพื่อเป็นการตรวจสอบความตรงทางด้านเนื้อหา

6. นำแบบสอบถามความสนใจในอาชีพของนักเรียนมาแก้ไขปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง ก่อนนำไปทดลองใช้

การทดลองใช้เครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามความสนใจในอาชีพที่ได้ขึ้นไปทดลองใช้กับ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีพฤฒา โรงเรียนเทพศิรินทร์ และโรงเรียนสายปัญญา กรุงเทพมหานคร ระดับชั้นละ 50 คน รวมจำนวน 100 คน เพื่อตรวจสอบเกี่ยวกับภาษาที่ใช้ ความชัดเจนของคำสั่ง การเรียบเรียงข้อกระทงรูปแบบของแบบสอบถาม และรายชื่ออาชีพต่าง ๆ ที่นักเรียนสนใจว่าชัดเจนและครอบคลุมหรือไม่

2. นำมาแก้ไขปรับปรุงอีกครั้งหนึ่งก่อนนำไปจัดพิมพ์ใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

การรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเองโดยความร่วมมือของฝ่ายแนะแนวประจำโรงเรียน
2. อธิบายวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และประโยชน์ที่ได้รับจากการทำแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้เกิดความร่วมมือ
3. ผู้วิจัยอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างฟัง และให้ช้คำถามจนเข้าใจ จึงลงมือทำ
4. ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนยกเว้นข้อมูลเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนและรายได้ของบิดามารดา ผู้วิจัยจะรวบรวมจากทะเบียนสะสมหรือจากหน่วยทะเบียนและวัดผลของโรงเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลถูกต้องที่สุด
5. ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความสนใจในอาชีพ โดยตอบตามลำดับจากอาชีพที่นักเรียนสนใจมากที่สุดไปหาอาชีพที่นักเรียนสนใจน้อยที่สุด 3 อันดับ ในช่วงที่เตรียมไว้ให้
6. ให้นักเรียนอธิบายลักษณะงานอาชีพที่นักเรียนสนใจเป็นอันดับแรก ว่าลักษณะงานเป็นอย่างไร ทำงานเกี่ยวข้องกับอะไร และใช้ความรู้ความสามารถด้านใดบ้าง
7. ให้นักเรียนตอบเหตุผลที่นักเรียนสนใจเลือกอาชีพทั้ง 3 อันดับ โดยเลือกจากข้อความที่ได้จัดเตรียมไว้ให้จำนวน 26 ข้อความ นักเรียนสามารถตอบได้ไม่เกินอาชีพละ 3 เหตุผล ในกรณีที่นักเรียนมีเหตุผลที่ข้อความ 26 ข้อ ที่จัดเตรียมไว้ไม่สอดคล้อง ให้นักเรียนเขียนเหตุผลของตนเองลงในช่องว่างท้ายข้อ 27

การจำแนกข้อมูล

1. นำแบบสอบถามที่ได้มาเลือกเอาเฉพาะแบบสอบถามที่ตอบครบถ้วนสมบูรณ์ แยกออกตามระดับชั้นเรียนของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม
2. นำแบบสอบถามทั้งของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มาแจกแจงความถี่ตามลำดับอาชีพที่นักเรียนสนใจเลือกเป็นอันดับ 1, 2 และ 3 โดยจำแนกตามตัวแปรต่อไปนี้
 - 2.1 เพศของนักเรียน
 - 2.2 ระดับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน
 - 2.3 อาชีพของบิดา

- 2.4 อาชีพของมารดา
- 2.5 ระดับการศึกษาของบิดามารดา
- 2.6 ระดับรายได้ของบิดามารดา
- 2.7 เหตุผลของความสนใจในอาชีพ

3. อาชีพที่นักเรียนสนใจเป็นอันดับที่ 1 จะตรวจคำตอบเกี่ยวกับลักษณะงานที่ต้องทำและความรู้ความสามารถที่จำเป็นสำหรับงานอาชีพนั้น ตามคำอธิบายรายอาชีพที่ระบุไว้ในการจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย) ของกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย (กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย 2512 : 36-376) โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

3.1 ดี หมายถึง นักเรียนมีระดับความรู้ความเข้าใจในลักษณะงานที่ทำหรือความรู้ความสามารถที่จำเป็นในอาชีพที่ตนสนใจ ในระดับดี สามารถตอบเกี่ยวกับลักษณะงานที่ทำหรือความรู้ความสามารถที่จำเป็นในอาชีพที่ตนสนใจได้สมบูรณ์มากกว่าหนึ่งคำตอบ

3.2 ปานกลาง หมายถึง นักเรียนมีระดับความรู้ความเข้าใจในลักษณะที่ทำหรือความรู้ความสามารถที่จำเป็นในอาชีพที่ตนสนใจ ในระดับปานกลาง สามารถตอบเกี่ยวกับลักษณะงานที่ทำหรือความรู้ความสามารถที่จำเป็นในอาชีพที่ตนสนใจได้ถูกต้องเพียงหนึ่งคำตอบ

3.3 ไม่ถูกต้อง หมายถึง นักเรียนมีระดับความรู้ความเข้าใจในลักษณะงานที่ทำหรือความรู้ความสามารถที่จำเป็นในอาชีพที่ตนสนใจไม่ถูกต้อง ไม่สามารถตอบเกี่ยวกับลักษณะงานที่ทำหรือความรู้ความสามารถที่จำเป็นในอาชีพที่ตนสนใจได้ตรงกับคำอธิบายรายอาชีพเลย

ตัวอย่าง การตรวจคำตอบในเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะงานที่ทำและความรู้ความสามารถที่จำเป็นในอาชีพที่นักเรียนสนใจเป็นอันดับที่ 1 มีลักษณะดังต่อไปนี้ เช่น

อาชีพที่นักเรียนสนใจเป็นอันดับที่ 1 ได้แก่ อาชีพสถาปนิก

คำอธิบายรายอาชีพจากการจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย) ของกรม

แรงงาน กระทรวงมหาดไทย (กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย 2512 : 42) ใ้ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับอาชีพสถาปนิก ไว้ดังนี้

0-21.20 สถาปนิก

ออกแบบอาคารและสิ่งก่อสร้าง และควบคุมการก่อสร้าง ปรีกษากับผู้ว่าจ้างในเรื่องแบบและชนิดของอาคารและสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการประมาณราคา การใช้วัสดุ ระยะเวลาก่อสร้างและเรื่องอื่น ๆ ออกแบบอาคารให้เป็นไปตามกฎบังคับของท้องถิ่นและแบบลักษณะทางสถาปัตยกรรม เตรียมแบบวาดหรือแบบจำลองที่แสดงให้เห็นรูปร่างของอาคาร เมื่อก่อสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เขียนแบบแปลนอาคารโดยละเอียดพร้อมทั้งรวบรวมรายละเอียดและปริมาณของวัสดุที่ผู้ก่อสร้างจะต้องใช้ ตรวจงานก่อสร้างเพื่อให้แน่ใจว่าอาคารได้สร้างขึ้นตามเงื่อนไขของสัญญา อาจวางแผนและควบคุมการค้ดแปลงและซ่อมแซมอาคาร อาจมีความชำนาญในอาคารบางชนิดเป็นพิเศษ

ตัวอย่างคำตอบและการตรวจคำตอบ ดังแสดงรายละเอียดต่อไปนี้

นางสาว ก. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อายุ 15 ปี 9 เดือน : อาชีพที่สนใจเป็นอันดับที่ 1 ใ้แก่ อาชีพ สถาปนิก

งานที่ต้องทำ คือ ออกแบบตึก (ตอบถูก 1 คำตอบ จ้ค้อยู่ในระดับ ปานกลาง)

ใ้ความรู้ความสามารถดังนี้ คือ ต้องวาดรูปสวย มีหัวศิลป์ตกแต่งใ้ (ตอบใ้ถูกต้องเลย จ้ค้อยู่ในระดับ ใ้ถูกต้อง)

นางสาว ข. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อายุ 17 ปี 4 เดือน : อาชีพที่สนใจเป็นอันดับที่ 1 ใ้แก่ อาชีพ สถาปนิก

งานที่ต้องทำ คือ ออกแบบอาคาร เขียนแปลนและคุมก่อสร้าง (ตอบถูกมากกว่า 2 คำตอบจ้ค้อยู่ในระดับ คี)

ใ้ความรู้ความสามารถดังนี้ คือ ต้องเขียนแปลนตึกหรือทำรูปจำลองตึกเป็น คุมก่อสร้างใ้ และต้องรู้กฎหมายคุมการก่อสร้าง (ตอบถูกมากกว่า 2 คำตอบจ้ค้อยู่ในระดับ คี)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลใ้วิเคราะห์ใ้ใ้การ้อยละของจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่สนใจในอาชีพต่าง ๆ เป็นอันดับ 1, 2 และ 3 โดยจำแนกตามตัวแปรต่อไปนี้

- 1.1 ระดับชั้นเรียน
- 1.2 เพศของนักเรียน
- 1.3 ระดับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน
- 1.4 อาชีพของบิดา
- 1.5 อาชีพของมารดา
- 1.6 ระดับการศึกษาของบิดามารดา
- 1.7 ระดับรายได้ของบิดามารดา

2. หากการร้อยละของเหตุผลของความสนใจในอาชีพอันดับที่ 1 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามอาชีพที่นักเรียนสนใจมากที่สุดและระดับชั้นเรียนเพศของนักเรียน

3. หากการร้อยละของจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามระดับความเข้าใจถูกต้องเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในลักษณะงาน และความรู้ความสามารถที่จำเป็นในอาชีพที่นักเรียนสนใจ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย